

Lajitietokeskuksen palvelut ympäristökonsulteille -webinaari 20.5.2026

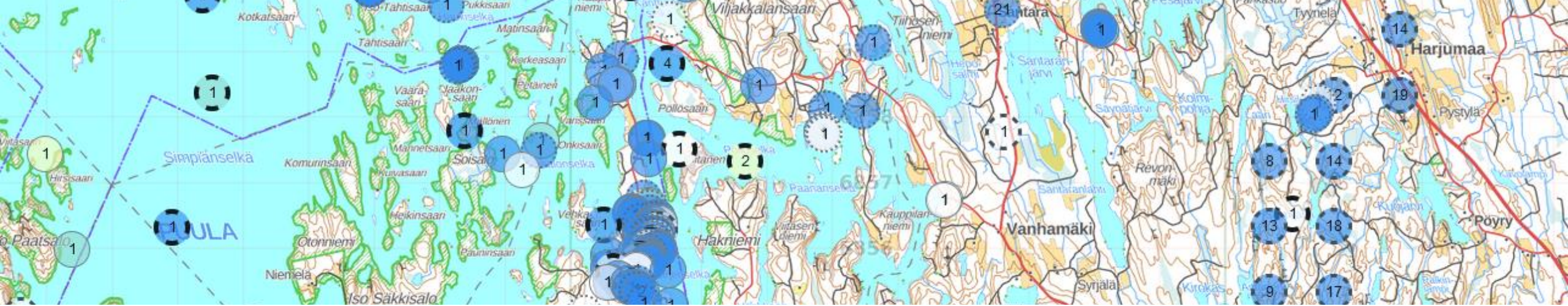
Ohjelma

- Tervetuloa
- Lajitietokeskus ja aineistot
- Vakioidut hakurajaukset
- Havaintohaku Laji.fi-portaalissa
- Aineistopyynnöt
- Lajitietokeskuksen paikkatietopalvelut
 - Aineiston lataaminen paikkatieto-ohjelmiin
- Aineistopankki
- Keskustelua

LAJI.FI

SUOMEN LAJITIEKESKUS
FINLANDS ARTDATA CENTER
FINNISH BIODIVERSITY INFO FACILITY

Lajitietokeskus ja aineistot

Eija-Leena Laiho

20.5.2026

Esityksen sisältö

- Suomen Lajitietokeskuksen esittely
- Mitä ja millaista lajitietoa on saatavilla?
- Sensitiivinen ja muuten käyttörajoitettu lajitieto
- Havaintojen laadunvalvonta
- Vakioidut hakurajaukset (Virva + Otso)

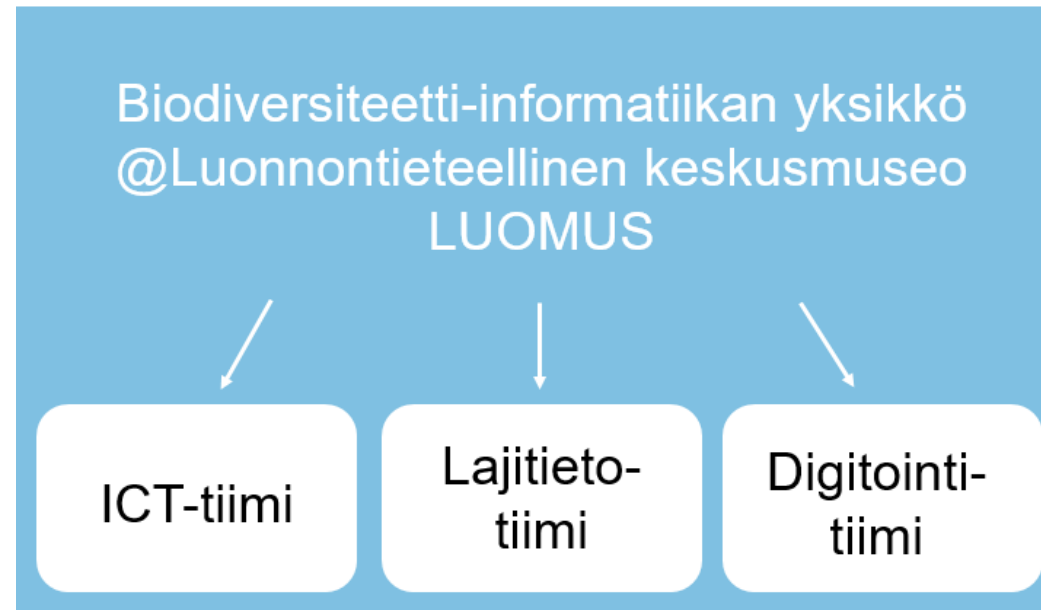
LAJI.FI

SUOMEN LAJITIETOKESKUS
FINLANDS ARTDATACENTER
FINNISH BIODIVERSITY INFO FACILITY

LAJI.FI

SUOMEN LAJITIETOKESKUS
FINLANDS ARTDATACENTER
FINNISH BIODIVERSITY INFO FACILITY

LUOMUS
LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO
NATURHISTORISKA CENTRALMUSEET
FINNISH MUSEUM OF NATURAL HISTORY

Mistä Lajitietokeskuksen aineistot koostuvat?

- Lähes 60 miljoonaa havaintoa
644 aineistosta (5/2026)
- Aineistolähteitä:
 - Museokokoelmat (Kotka)
 - Ympäristöhallinnon aineistot (Metsähallitus, Syke, Luke)
 - Seurantojen aineistot (Linnustonseuranta)
 - Harrastajien havaintotietokannat
 - Kansalaishavainnot (iNaturalist, Vieraslajit.fi)

Laji.fi- portaali

LAJI.FI Lajit ▼ Selaa havaintoja Tallenna havaintoja Oma Viikko Lisää ▼ Eija-Leena Laiho FI

LAJI.FI

SUOMEN LAJITIEKESKUS
FINLANDS ARTDATACENTER
FINNISH BIODIVERSITY INFO FACILITY

56 741 650 havaintoa 49 173 lajia 611 aineistoa

Lajihaku

Kuva: Karl Lahti, Creative Commons BY-SA 4.0

Suomen Lajitietokeskus

Suomen Lajitietokeskus kerää ja yhdistää suomalaisen lajitiedon yhtenäiseksi ja avoimeksi kokonaisuudeksi. Laji.fi:ssa voit tutustua lajeihin ja niiden esiintymiseen, selata havaintoja suomalaisista lajitietokannoista sekä pitää kirjaa omista luontohavainnoistasi.

 Tutustu lajeihin

 Selaa havaintoja

 Ilmoita havaintosi

 Selaa aineistoja

 90937 uutta havaintoa viikon ajalta
Lisää tilastoja

Ajankohtaista

[Uusimmat ominaisuudet ja tietoaaineistot Laji.fi:ssa ja muissa palveluissa](#)

[Suomi raportoi luonto- ja lintudirektiivien toimeenpanoa – Luke seuraa EU:n tärkeäksi määrittelemien riistanisäkkäiden ja lintujen sekä kalojen suojelutasoa](#)
luke.fi 12.09.2025

[Suomen luonnon tilasta tuore arvio – Monien tavallisten lintulajien kannat vähentyneet](#)
luomus.fi 12.09.2025

[Laji.fi-portaalista ja viranomaisportaalista ladattavat tiedostot ovat uudistuneet](#)
tiedote 10.09.2025

[Huoltokatko torstaina klo 8–12](#)
tekninen 03.09.2025

[Kirjanpainajat virkistyivät loppukesän lämmössä – riski puille alhainen](#)
luke.fi 03.09.2025

[← edelliset](#)

Sensitiivinen lajitieto

- Kaikkea havaintotietoa ei voi jakaa julkisesti Laji.fi-portaalissa luonnonsuojelullisista syistä.
 - **24 § Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat**
 - *14) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja uhanalaisista eläin- tai kasvilajeista tai arvokkaiden luonnonalueiden suojelusta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi kysymyksessä olevan eläin- tai kasvilajin tai alueen suojelun;*
- Sensitiivisen lajitiedon luettelo, n. 150 laji: laji.fi/sensitiiviset
- Tiedon karkeistaminen perustuu jokaisen lajin kohdalla arvioituun uhkatekijään: vaino, pyynti, keräily tai häirintä.

Rymättylän Maisaaresta löytyi kaksi ammutun näköistä merikotkaa – poliisi tutkii luonnonsuojelurikoksena, pyytää silminnäkijähavaintoja [MTV Uutiset 19.4.2023](#)

Sotkamossa on kaadettu moottorisahalla rauhoitetun kalasääsken pesäpuuta

Kaksi puuta on kaadettu kokonaan ja kolmas, käytössä oleva puu on sahattu maanrajasta ympäri. Kaikki puut oli merkitty ympäristöministeriön rauhoitustauluin. [YLE 17.7.2025](#)

Turun LUKI.
Järkyttävä löytö: Lapinpöllön poikaset oli tapettu ja aseteltu pesän alle Pohjois-Savossa

[MTV Uutiset 6.7.2025](#)

Karkeistusluokat

- Ajallinen karkeistus/salaus: ympärivuotinen, pesimäaikainen, talvehtimisaikainen
- Pesäpaikka
- Talvehtimispaikka
- Natura-alueet

Mehiläishaukka (EN):

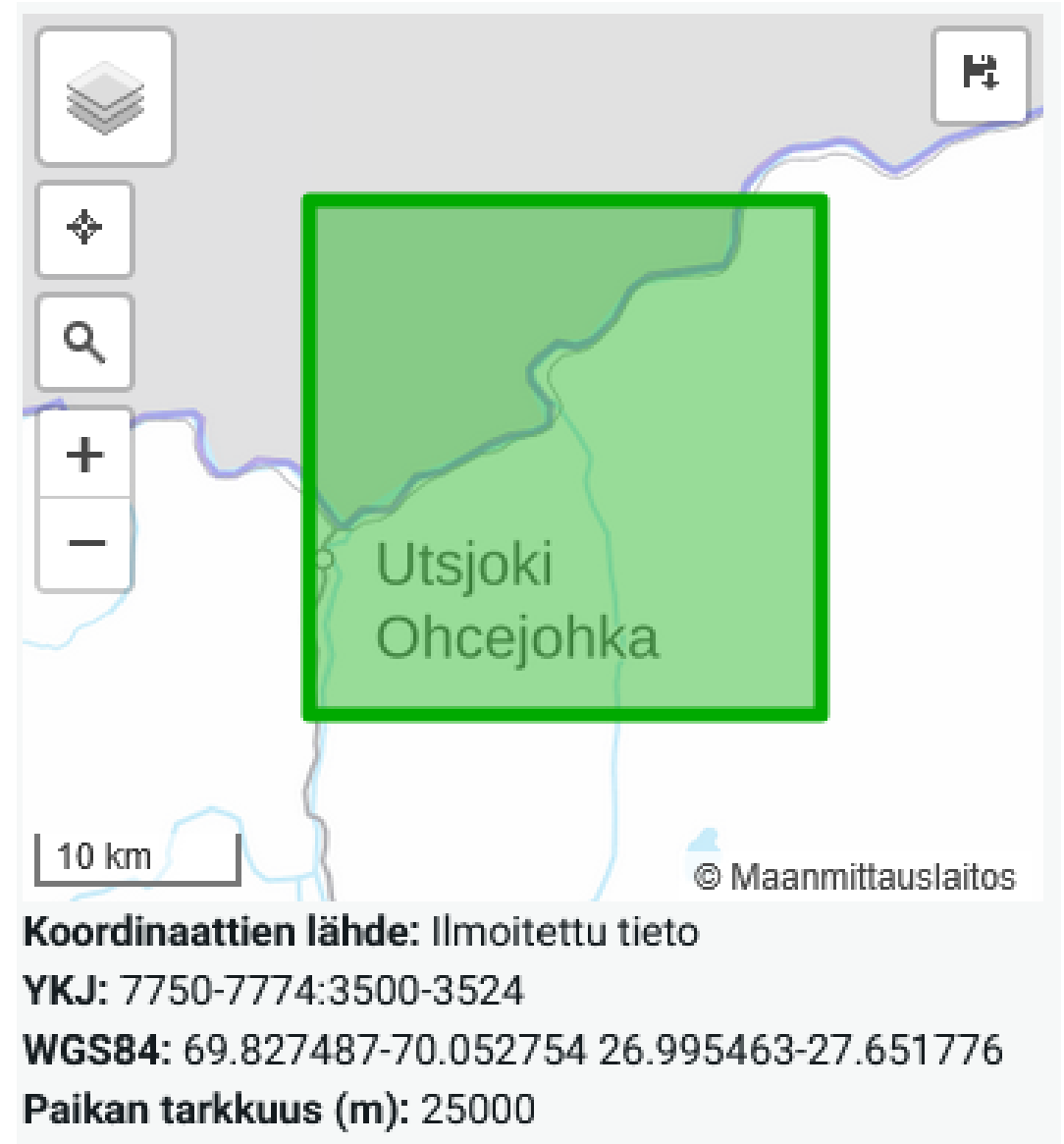
- Uhkatekijät: vaino, pyynti, keräily
- Karkeistukset:
 - pesimäaikainen karkeistus 10 km x 10 km,
 - pesäpaikan karkeistus 10 km x 10 km

Kuva: Petteri Lehikoinen, CC BY-NC-SA 4.0

Karkeistustasot

- Avoin
- 1 km x 1 km
- 5 km x 5 km
- 10 km x 10 km
- 25 km x 25 km
- 50 km x 50 km
- 100 km x 100 km
- täydellinen salaus

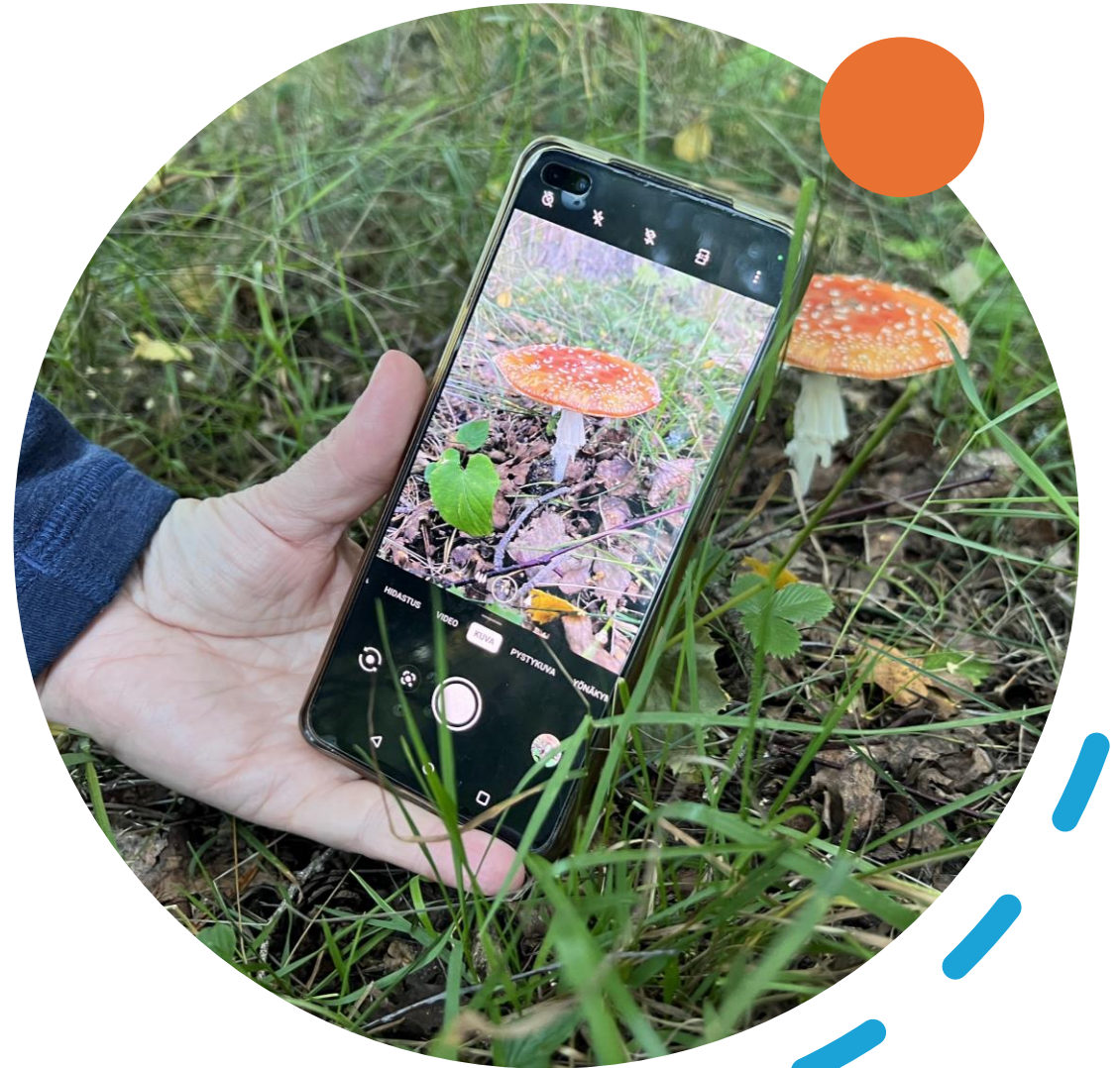
Käyttörajoitettu lajitieto

- Tutkimuskarensi = määräaika ennen aineiston laajempaa käyttöä
 - Aineisto käytössä vain sen keränneillä tutkijoilla.
 - Mahdollistaa tulosten julkaisemisen ensin.
 - Aikaa aineiston laadunvarmistukseen ja anonymisointiin.
- Yksittäisen havainnon karkeistus
 - Havainto voidaan julkaista karkeistettuna (10 km × 10 km ruutu) Laji.fi-portaalissa (Lajitietokeskuksen tallennuslomakkeilla).
 - Mahdollistaa yksityisyydensuojan → esim. kodin tai kesämökin sijainti ei paljastu.

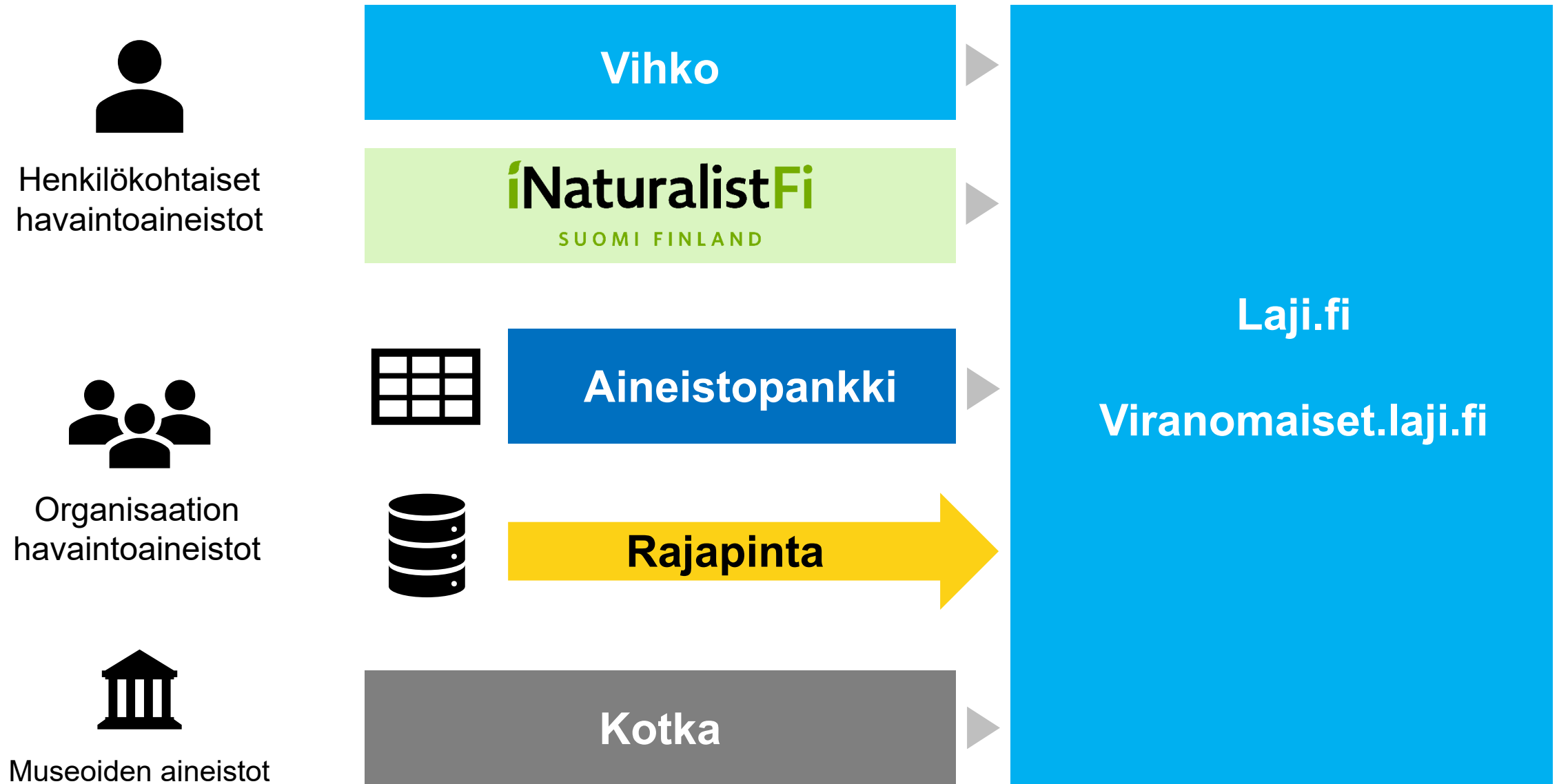

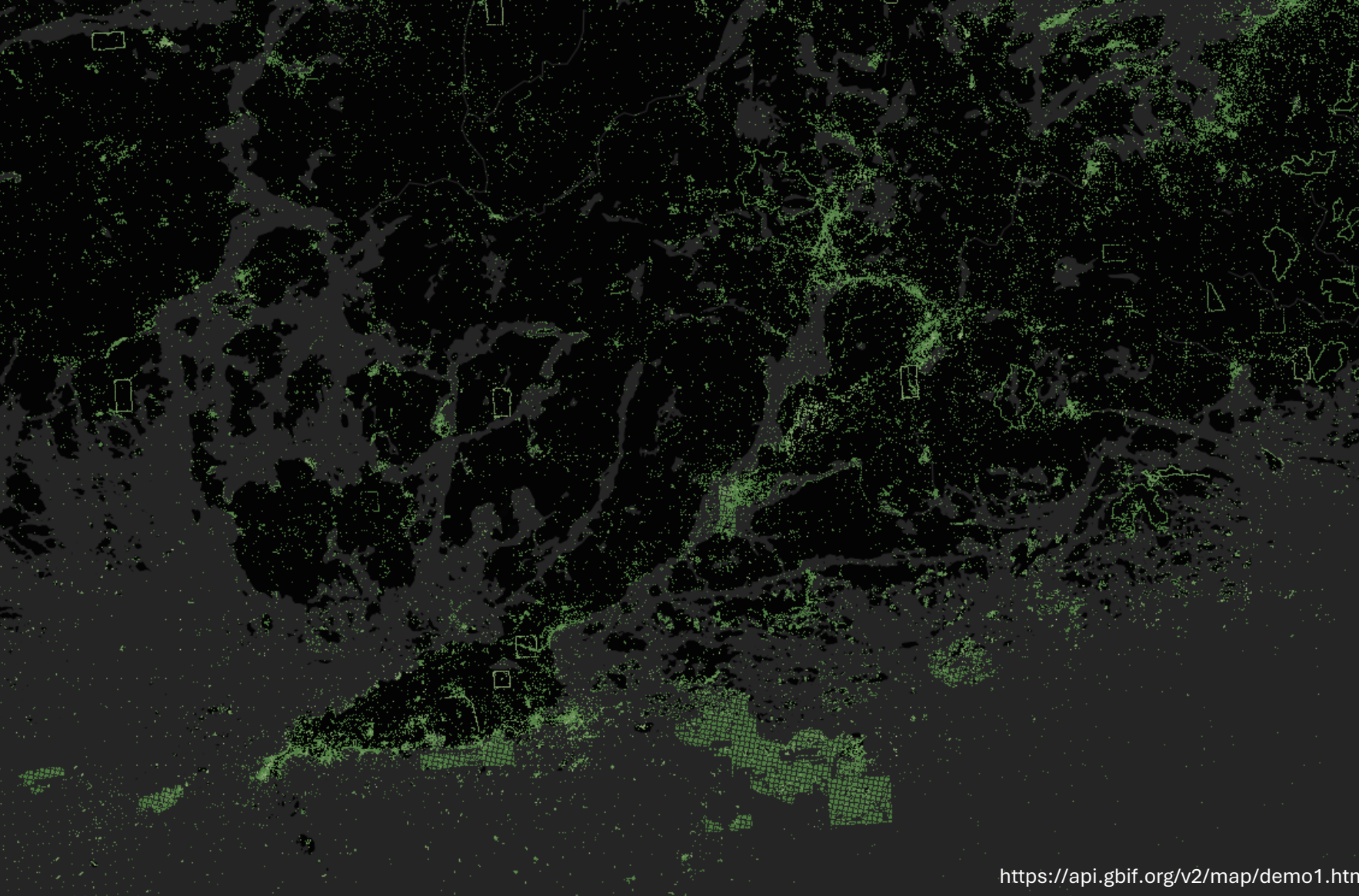
Lajitietokeskus kerää lajihavaintoja

- **Lajihavainto** = tieto siitä, että jokin laji on havaittu tietyssä paikassa tiettyyn aikaan.
- Havainnon voi tehdä asiantuntija, harrastaja tai automaattinen järjestelmä (esim. äänihavainto).
- Havaintoon liittyy **sijainti**, **aika** ja **havaittaja** sekä mahdollisesti lisätietoa (esim. yksilömäärä, elinympäristö, kuvat).

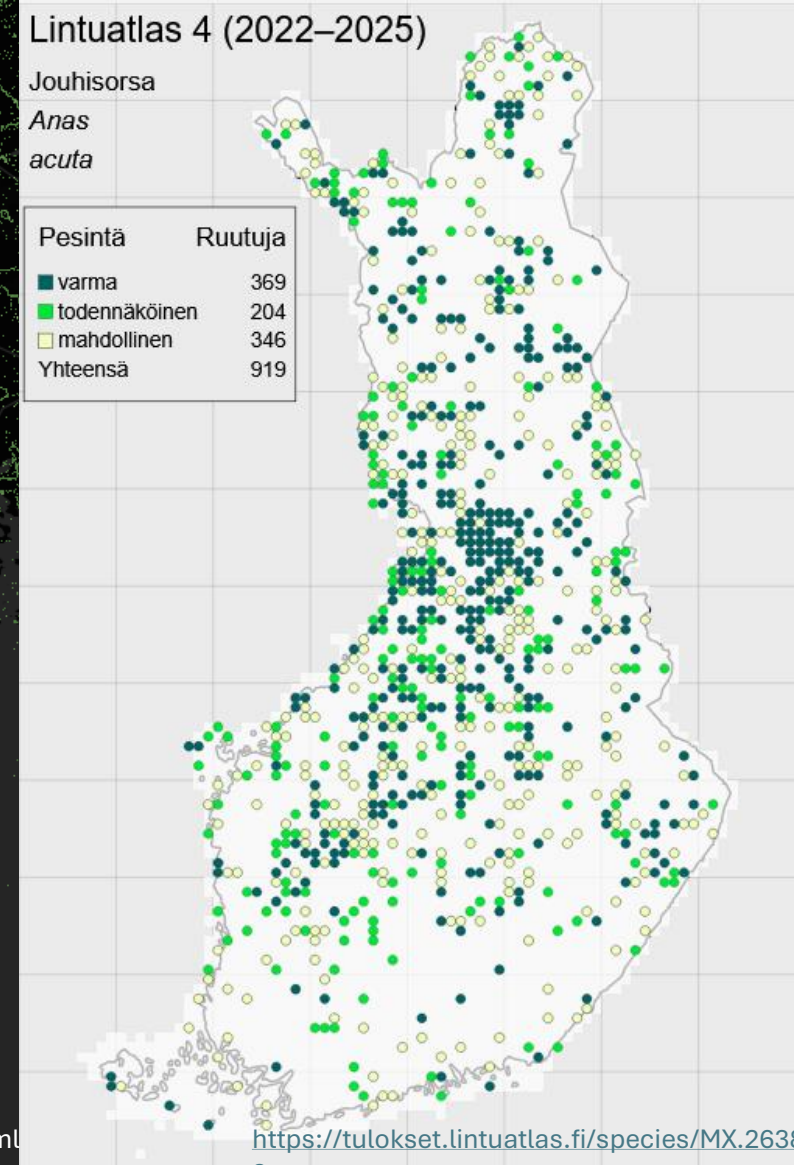

Lajitietokeskuksen havaintojen tallennuskanavat

<https://api.gbif.org/v2/map/demo1.html>

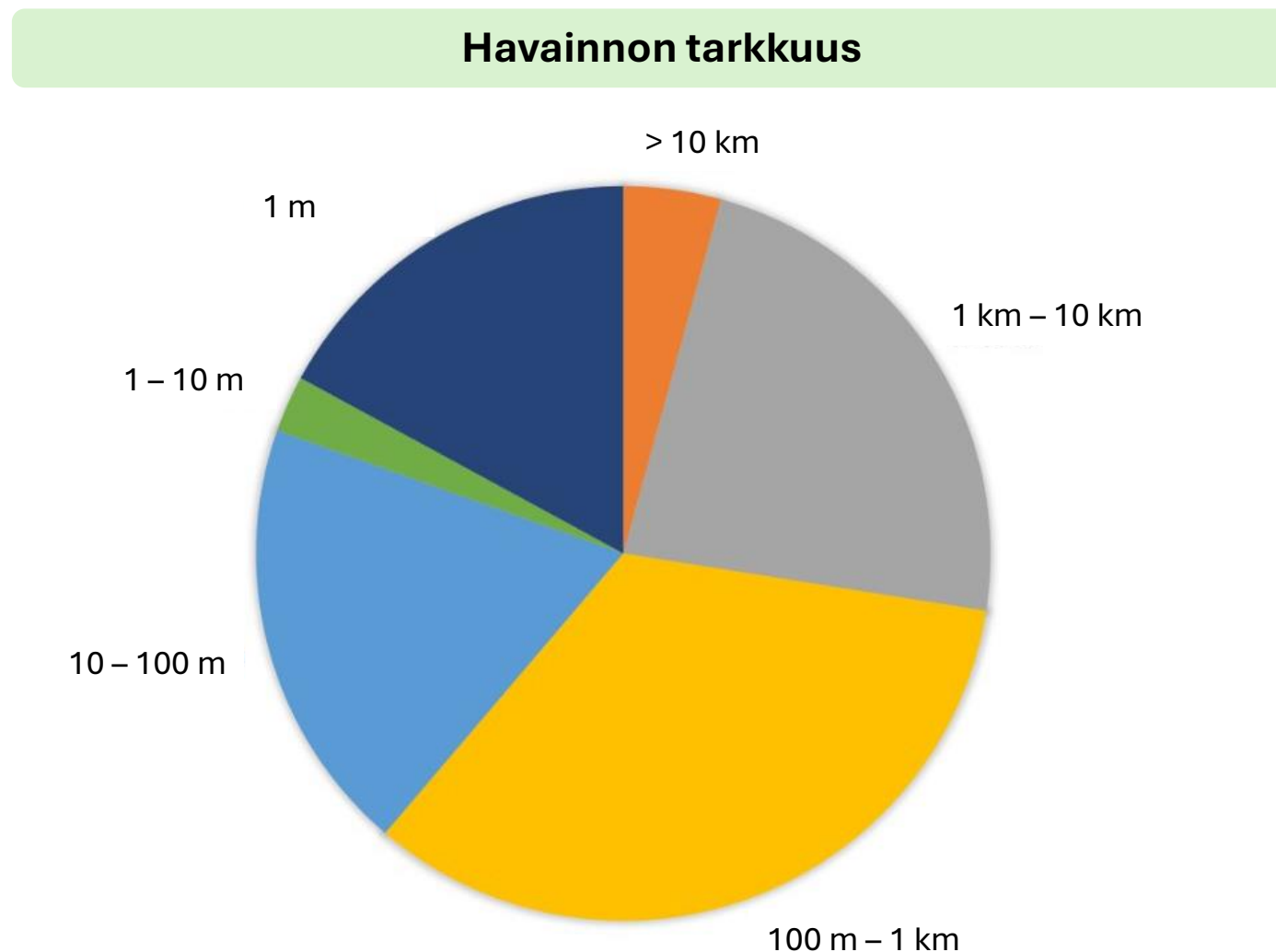
<https://tulokset.lintuatlas.fi/species/MX.263>

2

Havainnot ≠ Levinneisyyskartta

Havainnot ja havaintolähteet vaihtelevia

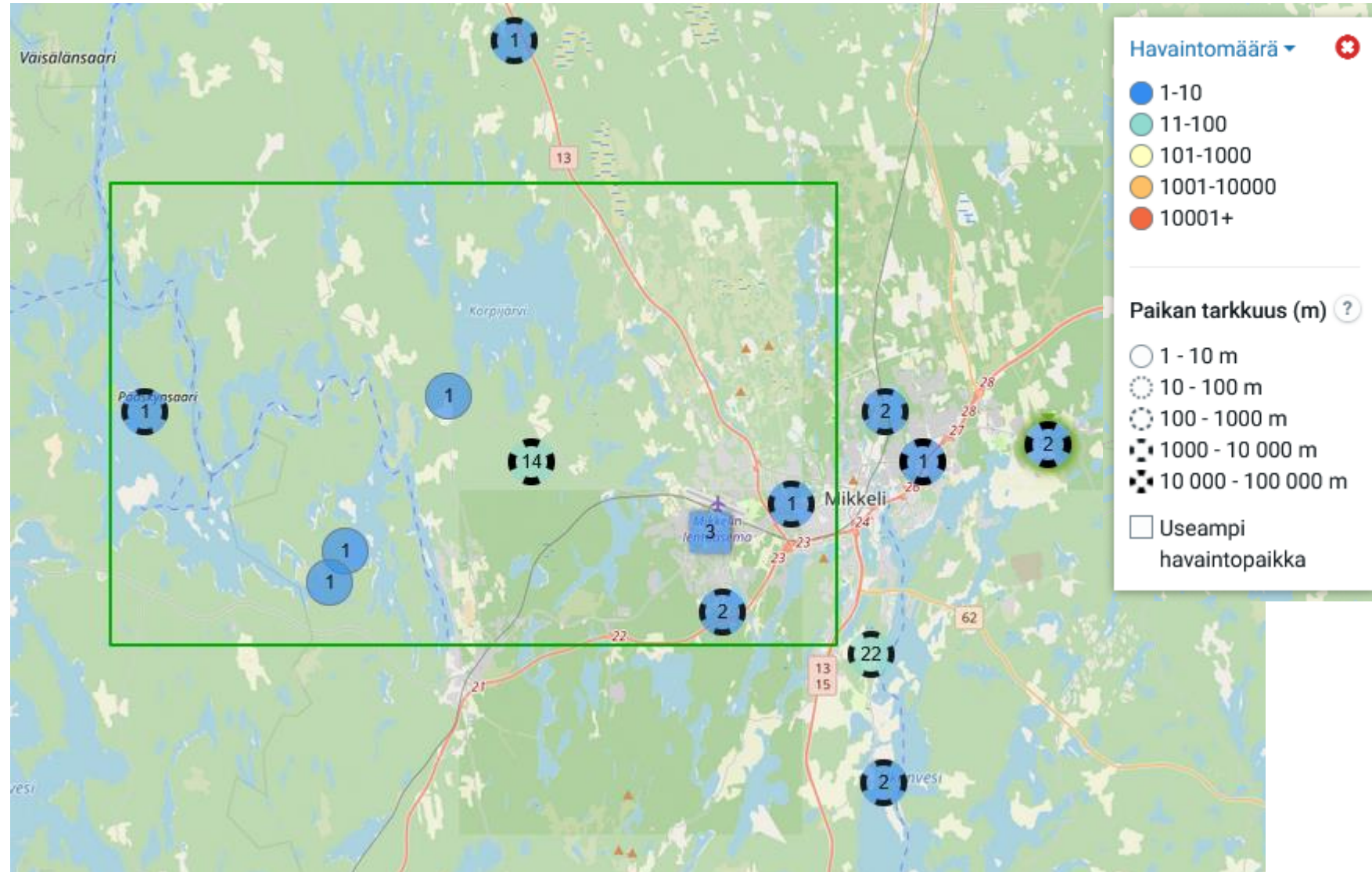
- Havainnon luonne
 - Yksittäiset satunnaishavainnot vrt.
 - Havainnot seurantahankkeista
 - Havainnot vuodesta toiseen samoilta paikoilta
 - Yhtenäiskoordinaatistoon perustuva ruutukartoitus 10 km x 10 km ruudut
- Ajallinen perspektiivi
 - Vanhimmat 1700-luvulta, suurin osa havainnoista 1990 jälkeen
- Havainnointitapa
 - Kerätty näyte
 - Valokuvattu
 - Näkö-/kuulohavainto
 - Koneen tekemä havainto

Havainnot ja havaintolähteet vaihtelevia – visualisoinnin haasteet

Havaintohaun tulos Laji.fi-portaalissa

- Tarkka havainto (1–10 m)
→ yhtenäinen viiva
- Epätarkka havainto
(10 m–100 km)
→ katkoviiva
(mitä epätarkempi, sitä paksumpi viiva)

Havaintohaun tulos Laji.fi-portaalissa

Havaintoerä <http://tun.fi/JX.2403548> Tulosta

Kokoelma: Vihkon yleiset havainnot
Aineiston tyyppi: Asiantuntevat harrastajat / asiantuntijoiden laadunvarmistama

Havainnoija(t)/ Kerääjä(t): Juha Pöyry
Aika: 2026-02-03
Paikannimet: Suomi, Etelä-Savo (ES), Mikkeli, Korpikoski

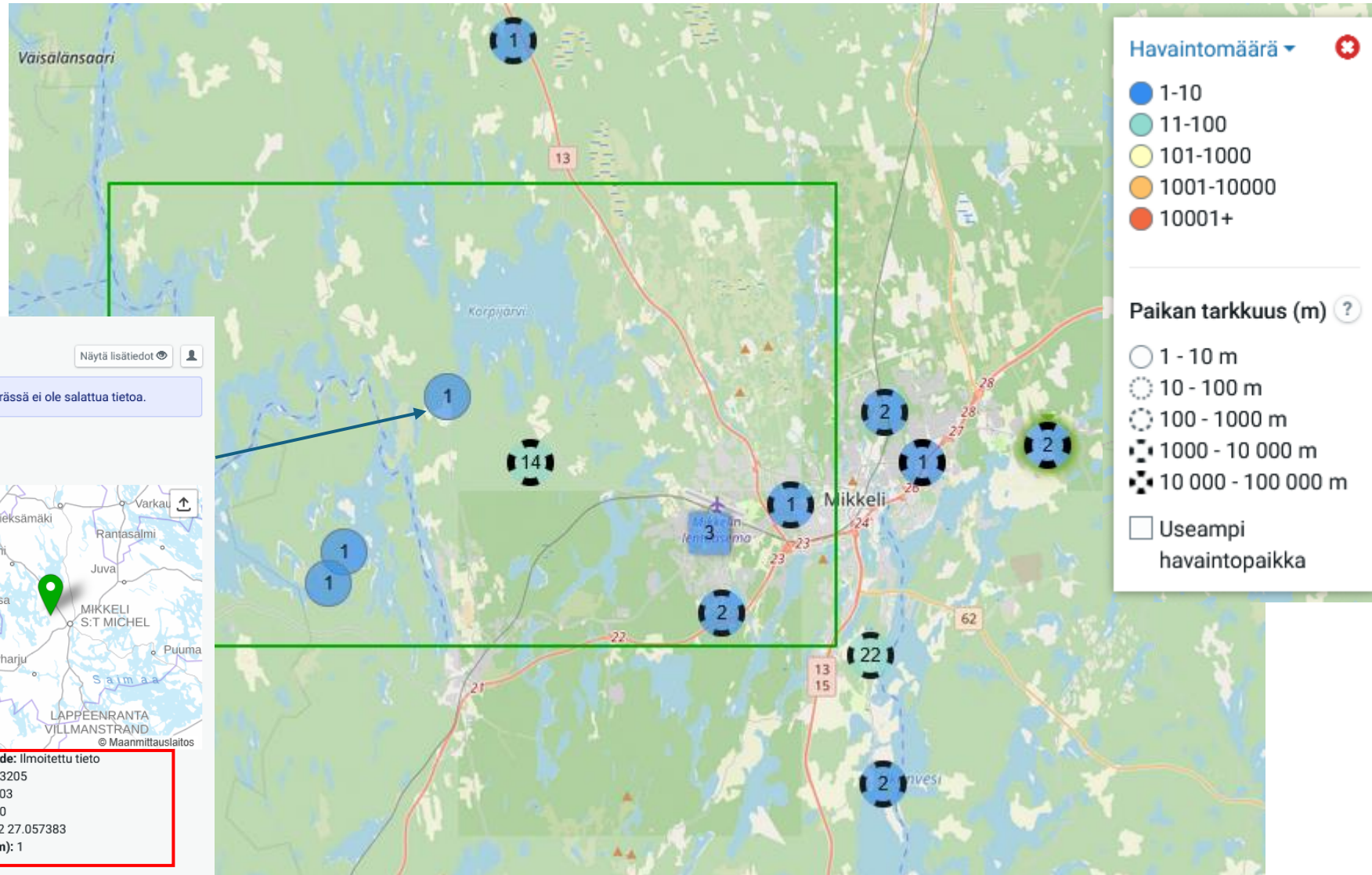
Laji: Koskikara – *Cinclus cinclus*
Määrä: 1
Media:

Kommentit: Tee kommentti
Näytä erän kaikki havainnot (0 muuta)

Näytä lisätiedot

Tässä havaintoerässä ei ole salattua tietoa.

Koordinaattien lähde: Ilmoitettu tieto
YKJ: 6845418:3503205
YKJ 1km: 6845:3503
YKJ 10km: 684:350
WGS84: 61.716032 27.057383
Paikan tarkkuus (m): 1

Havaintohaun tulos Laji.fi-portaalissa

Havaintoerä <http://tun.fi/JX.2411476> Tulosta

Näytä lisätiedot

Tässä havaintoerässä ei ole salattua tietoa.

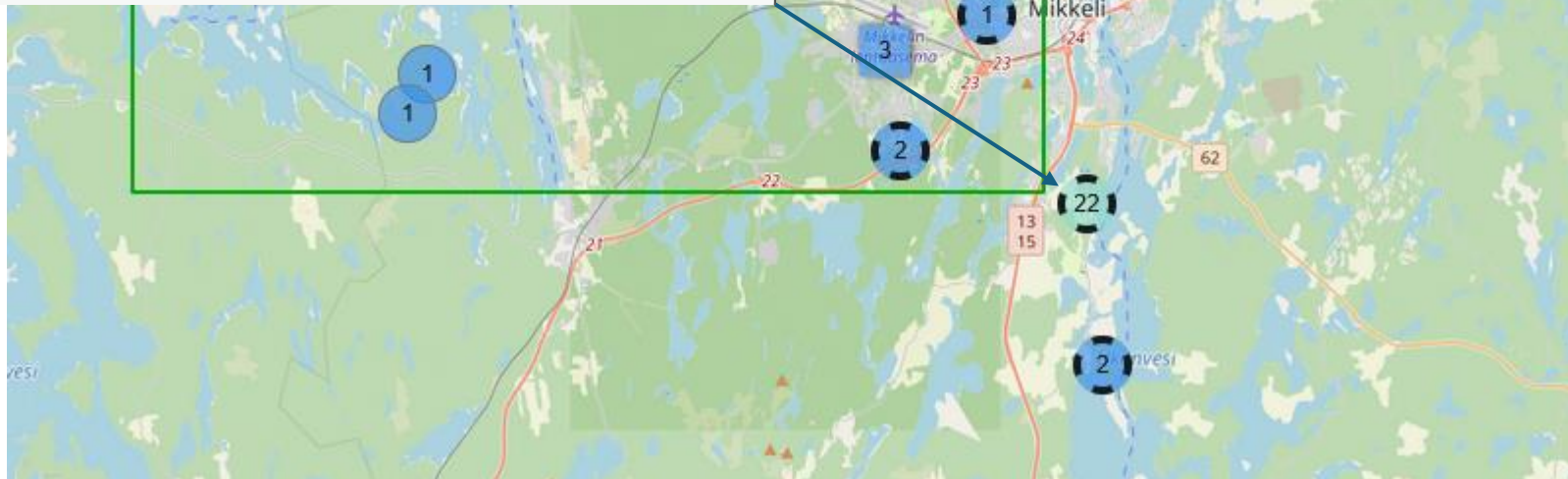
Kokoelma: Talvilintulaskenta
Aineiston tyyppi: Asiantuntevat harrastajat / asiantuntijoiden laadunvarmistama

Havainnoija(t)/ Keräjä(t): Martti Veuro; Osmo Ojames
Aika: 2026-02-25 [7:55-10:40]
Paikannimet: Suomi, Etelä-Savo (ES), Mikkeli, Mikkeli, Tuukkala, 3592 (683.351)
Kattavasti kirjattu taksoni: linnut, nisäkkäät

Laji: Harakka - *Pica pica*
Määrä: 3
Kommentit: Tee kommentti

Näytä erän kaikki havainnot (10 muuta)

Koordinaattien lähde: Ilmoitettu tieto
YKJ: 6836834-6840095:3513978-3515337
WGS84: 61.638731-61.668024 27.260622-27.286269
Paikan tarkkuus (m): 5000

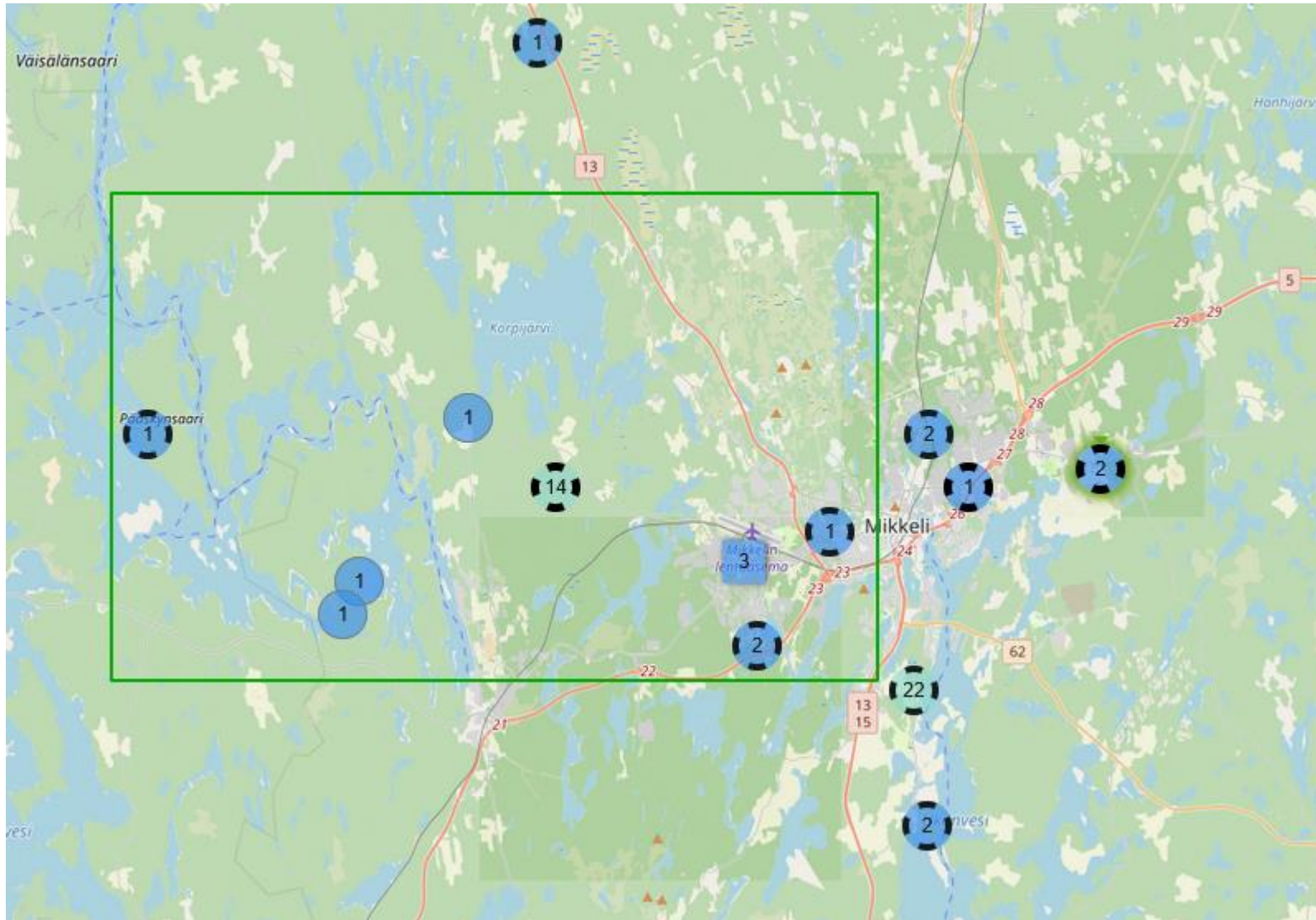
829180507cb

Näytä lisätiedot

Tätä havaintoerää on karkeistettu. Karkeistus voi tarkoittaa, että havainnon sijaintia tai havaintoaikaa on karkeistettu, havainnoijan nimi on piilotettu tai havaintoon liittyy tietoja, joita ei näytetä avoimessa portaalissa.
Karkeistuksen syy: Käyttäjän karkeistamat nimet ja/tai paikkatiedot

Koordinaattien lähde: Ilmoitetun kunnan perusteella
YKJ: 6788921-6899583:3490879-3548565
WGS84: 61.208952-62.199156 26.827156-27.900375
Paikan tarkkuus (m): 100000

Havaintohaun tulos Laji.fi-portaalissa

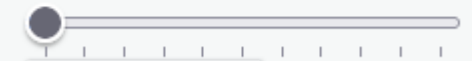

Koordinaatit

- Piirrä suorakulmio kartalle
- Piirrä kuvio kartalle
- Syötä kuvio tekstinä
- YKJ Syötä YKJ-ruutu

Leikkausosuus ?

0 %

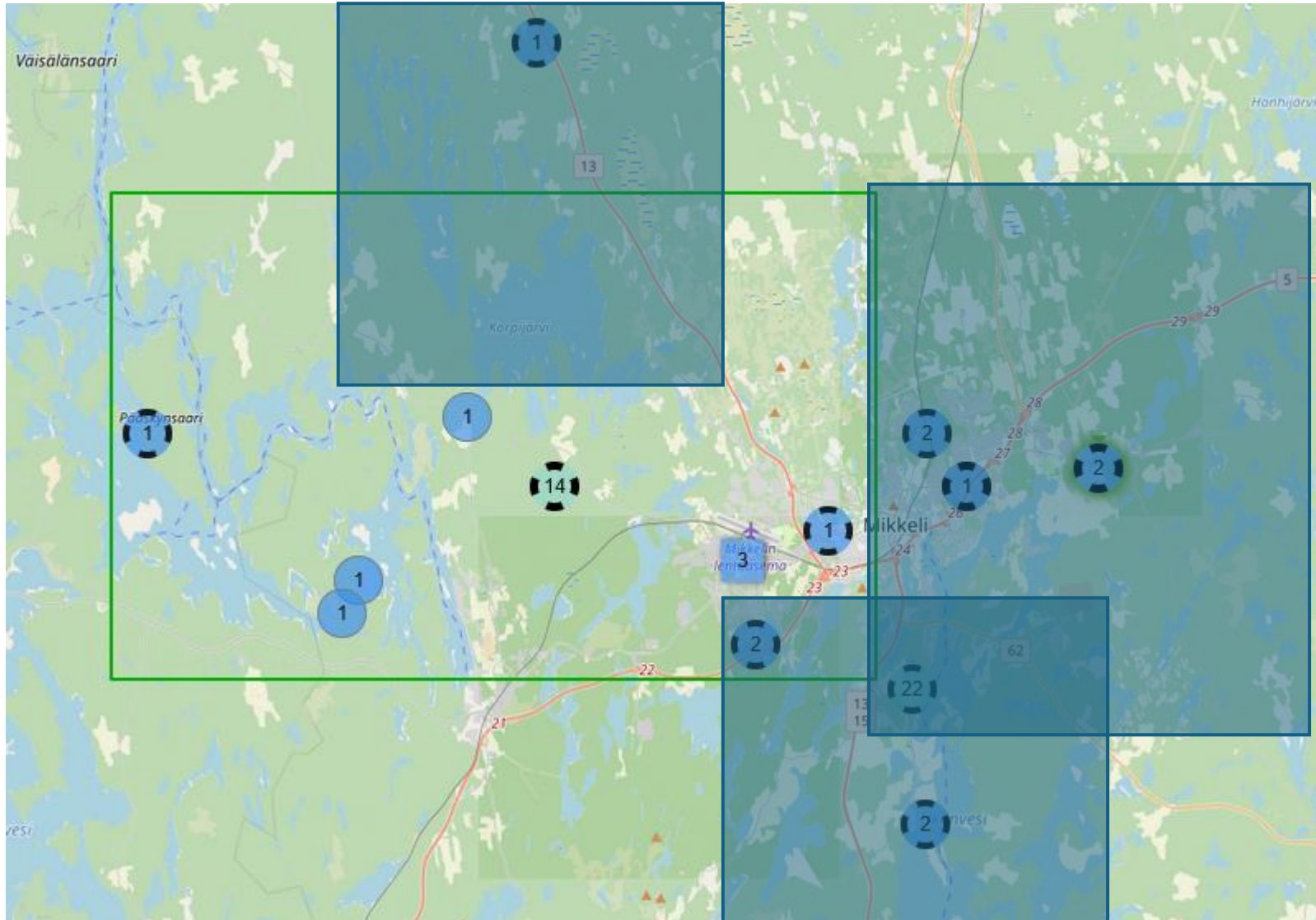

Leikkaa edes vähän

Kokonaan sisällä

Leikkausosuus: kuinka iso osa havainnosta osuu hakualueelle

Havaintohaun tulos Laji.fi-portaalissa

Koordinaatit

- Piirrä suorakulmio kartalle
- Piirrä kuvio kartalle
- Syötä kuvio tekstinä
- YKJ Syötä YKJ-ruutu

Leikkausosuus ?

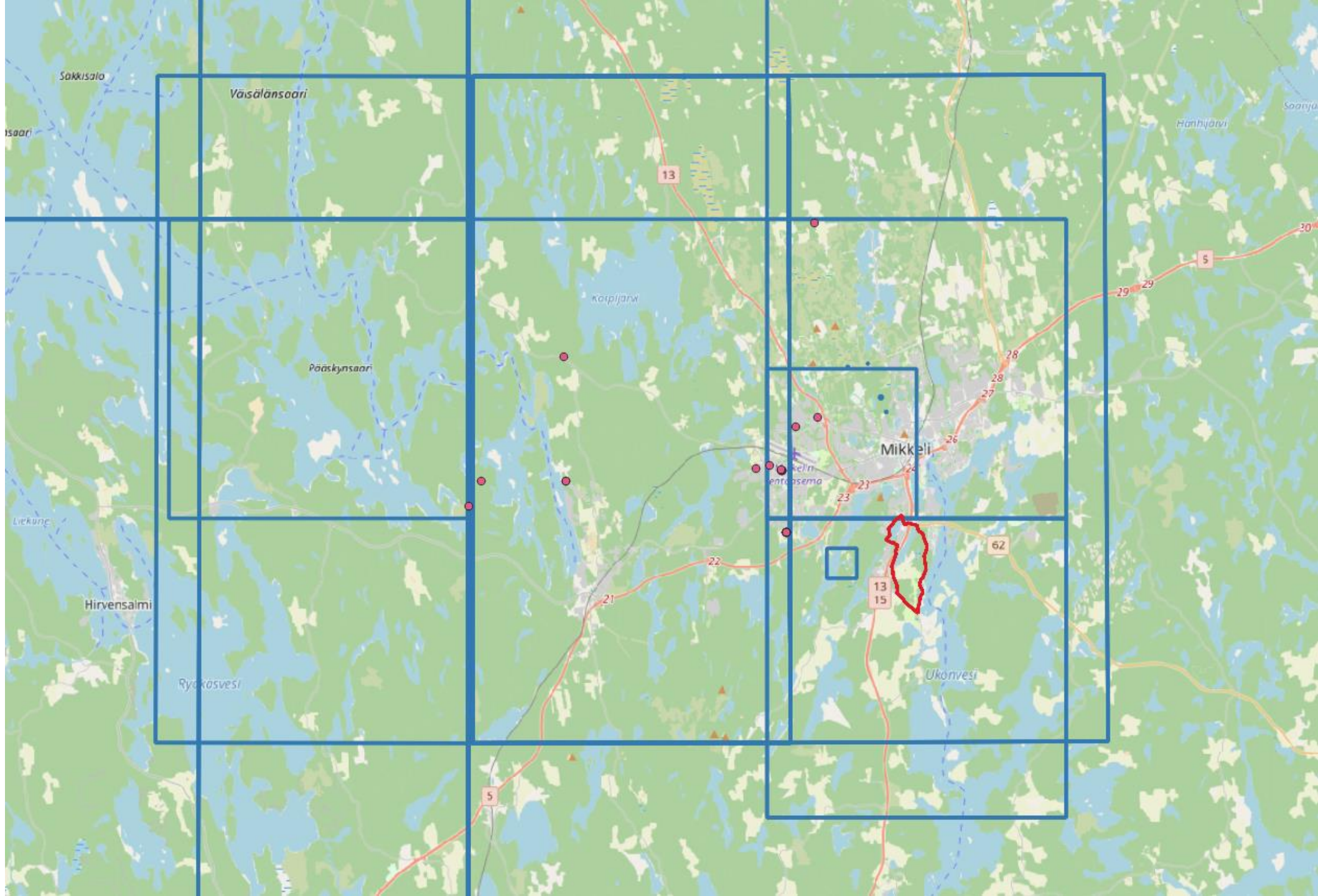
0 %

Leikkaa edes vähän

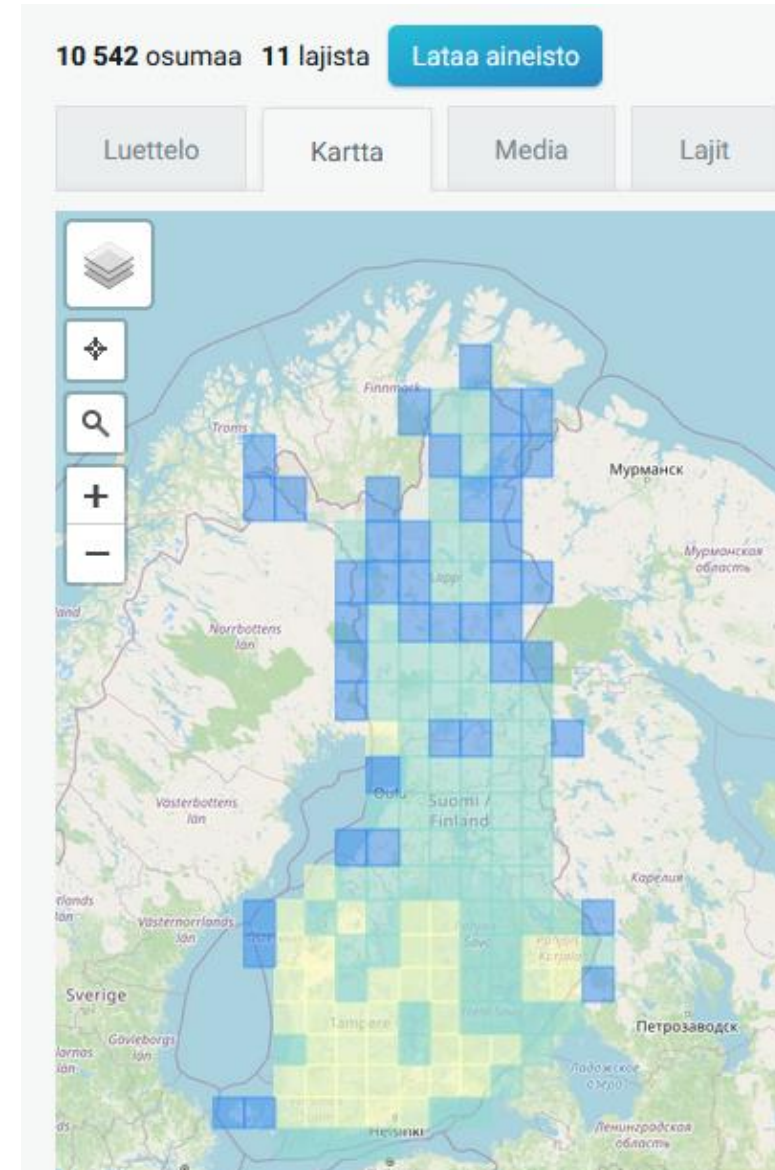
Kokonaan sisällä

Alkuperäiset
geometriat
saatavilla
paikkatieto-
latauksena

Puhtaisiin havaintoihin poikkeuksena:

- **Suojelunarvoiset petolintujen pesä-aineisto**
 - Kuratoituja petolintujen ja pöllöjen pesätietoja Luomuksen linnustonseurantajärjestelmästä.
 - Alkuperäisten havaintojen sijaan aineisto on **yhteenveto pesintätiedoista kunkin pesän osalta**.
 - Petolintulajin ja pesän sijainti + tieto pesintäkerroista pesässä havainnointiaikana.
 - 11 lajia: sääksi, viirupöllö, kanahaukka, merikotka, hiirihaukka, huuhkaja, lapinpöllö, mehiläishaukka, helmipöllö, varpuspöllö, piekana.
 - Manuaalinen ylläpito, päivitys n. kerran vuodessa.
 - Päivitetty maaliskuussa 2026, pesintätiedot vuosilta 2019–2025

Laadunvalvonta

Laatuluokitus kaksiosainen: **aineistojen ja havaintojen laatuluokat**

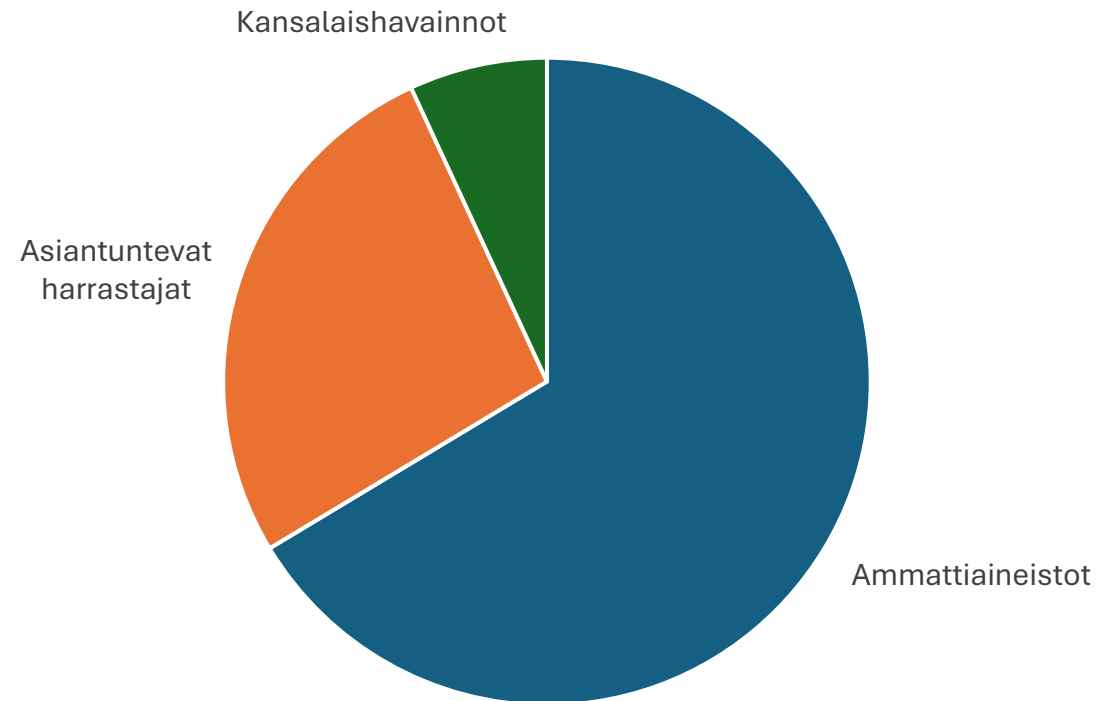
- Aineistojen laatuluokitus kolmiportainen

- Ammattiaineistot / asiantuntijoiden laadunvarmistama
- Asiantuntevat harrastajat / asiantuntijoiden laadunvarmistamat
- Kansalaishavaintoja / ei laadunvarmistusta

- Havainnon laatuluokitus

- Asiantuntijan varmistama
- Yhteisön varmistama
- Neutraali
- Epävarma
- Virheellinen

Havaintojen jakauma laatuluokittain

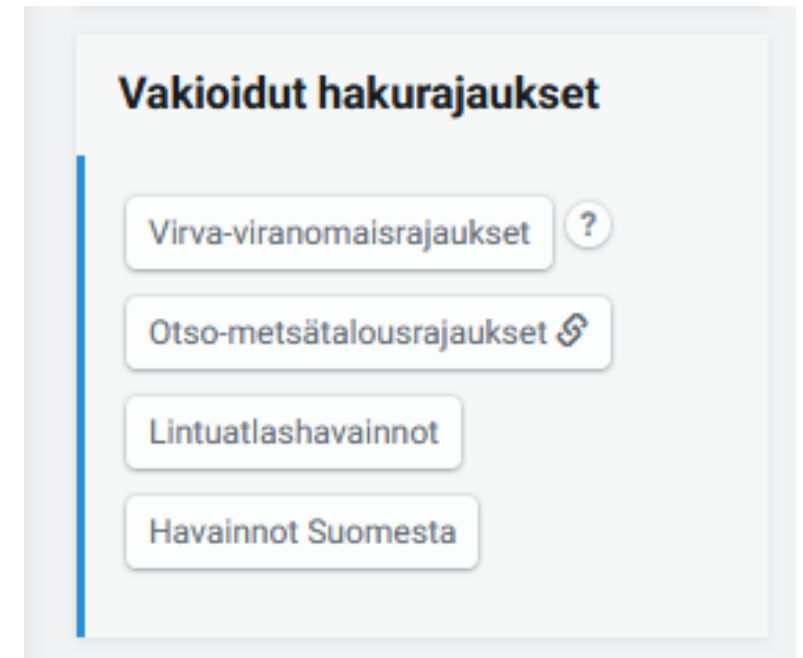

Hakuohjeita

Vakioidut hakurajaukset: Virva ja Otso

- Ennalta määritellyt hakuehdot ja suodattimet, joilla haut tehdään yhtenäisesti.
- Säästää aikaa, kun rajoituksia ei tarvitse joka kerta määrittää uudelleen.
- Vähentää virheiden ja satunnaisten tulosten riskiä.
- Vakiorajauksia voi muokata, paikka-rajaus pitää lisätä.
- Kaksi vakiorajauksia:
 - [Virva-viranomaisrajaukset](#)
 - [Otso-metsätalousrajaukset](#)

Virva-viranomaisrajaukset

- Yhteistyössä ympäristöviranomaisten kanssa on päätetty yhtenäisestä **Virva**-viranomaisrajauksesta, jota voidaan käyttää lähtökohtana, kun [Viranomaisportaalissa](#) tehdään eliölajihavaintoihin kohdistuvia aineistohakuja viranomaistyön avuksi.
- Kaikkia oletushakuehtoja voi muokata halutessaan.
- (Käytännössä aina) pitää lisätä tarkempi paikkarajaus.

Virva-rajaukset

- **Hallinnollinen asema**

- Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6)
- Erityisesti suojeltavat lajit (LSA 2023/1066, liite 6)
- Koko maassa rauhoitetut eläinlajit (LSA 2023/1066, liite 1) Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien eteläpuolella rauhoitetut eläinlajit (LSA 2023/1066, liite 2)
- Koko maassa rauhoitetut kasvilajit (LSA 2023/1066, liite 3)
- Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien eteläpuolella rauhoitetut putkilokasvit (LSA 2023/1066, liite 4)
- Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa rauhoitetut putkilokasvit (LSA 2023/1066, liite 5)

- EU:n luontodirektiivin II-liite
- EU:n luontodirektiivin IV-liite
- EU:n lintudirektiivin I-liite
- Suuret petolinnut (LSL 2023/9, 73 §)
- EU:n lintudirektiivin muuttolinnut

- **Uhanalaisuus**

- CR – Äärimmäisen uhanalaiset
- EN – Erittäin uhanalaiset
- VU – Vaarantuneet
- NT – Silmälläpidettävät

Virva-rajaukset jatkuu

- **Nollahavainnot:** Myös nollahavainnot
- **Havaintopaikan koordinaattien tarkkuus:** 1000 m
- **Maa:** Suomi
- **Aika:** 1990 –
- **Paikka:** Koordinaatit / Leikkaa edes vähän (oletuksena)
- **Laatu**
 - Ammattilaisaineistot
 - Asiantuntijan varmistama
 - Yhteisön varmistama
 - Ei arvioitu
 - Epävarma
 - Asiantuntevat harrastajat
 - Asiantuntijan varmistama
 - Yhteisön varmistama
 - Ei arvioitu
 - Kansalaishavaintoja
 - Asiantuntijan varmistama
 - Yhteisön varmistama

Miksi ha...

- Kuvan esim havaintoha lisärajaus
- Raakku sis lajiluettelo havaintoa?
 - Haku on 100 karkei avoim hakuk havair

Huom! Nollat havaintoja oli aineistopyynt nollatulokset

LAJI.FI Lajit Selaa havaintoja Tallenna havaintoja Oma Vihko Lisää

1 976 osumaa 1 lajista Lataa tiedostona

Luettelo Kartta Media Lajit

Sama haku ilman paikan tarkkuus -rajausta

Havaintomäärä

- 1-10
- 11-100
- 101-1000
- 1001-10000
- 10001+

Paikan tarkkuus (m)

- 1 - 10 m
- 10 - 100 m
- 100 - 1000 m
- 1000 - 10 000 m
- 10 000 - 100 000 m

Useampi havaintopaikka

Koordinaatit

- Piirrä suorakulmio kartalle
- Piirrä kuvio kartalle
- Syötä kuvio tekstinä
- YKJ Syötä YKJ-ruutu

Havaintopaikan koordinaattien tarkkuus

m

Koordinaatit alkuperäislähteessä

Havainnoija

Yksilö

Laatu

Aineistot

Rajauksia 8

Rajauksia 9

ryhmä ?
ajaa eliöryhmillä

in nimi / Taksonin nimi ?

kihelmisimpukka ✕

Sisällytetyt alemmat taksonit ?
Käytä laadunvalvonnassa annettuja ärtymisiä ?

isyytys ?

ksionin max havaintomäärä omesta ?

nat havainnot

paikan koordinaattien ?
 m

Otso-metsätalousrajaukset

Kolme hakua:

- Yksi haku Otso-kriteereillä, lukuun ottamatta petolintuaineistoja (Lajiturva-luettelon lajit).
 - Lajiturva-hanke → Lajiturva-luettelo
 - Uhanalaiseksi (CR, EN, VU) ja silmälläpidettäväksi (NT) luokiteltuja lajeja + muutama lakisääteisesti suojeltu elinvoimainen (LC) laji.
- Petolintuaineistot erikseen:
 - Suojelunarvoiset petolintujen pesät
 - LajiGIS:Lajin seurantakohteet: Petolinnut
- Ohjeet:
<https://info.laji.fi/etusivu/paikkatie-to/paikkatietotuotteet/otso-metsatalousrajaukset/>

Otso-metsätalousrajaukset

Aika

Havaintoaika

1990- ja uudemmat havainnot

Paikka

Yksityismaat / Valtion maat

LajiGIS-aineiston osalta pyydetään ainoastaan havainnot yksityismailta

Havaintopaikan koordinaattien tarkkuus

100 m epätarkkuus tai tarkempi

Maa

Suomi

Laatu

Ammattilaisaineistot

Asiantuntijan varmistama / Yhteisön varmistama / Ei arvioitu

Asiantuntevat harrastajat

Asiantuntijan varmistama / Yhteisön varmistama / Ei arvioitu

Kansalaishavaintoja

Asiantuntijan varmistama / Yhteisön varmistama

Uhanalaisuus ja asema

Hallinnollinen asema

Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsätaloudessa – Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 laadittu lajiluettelo

Petolintujen pesät

- Petolintujen pesätiedot suositellaan haettavaksi seuraavista aineistoista:
 - Suojelunarvoiset petolintujen pesät
 - LajiGIS: Lajin seurantakohteet: Petolinnut
 - Huom! Sisällytä nollahavainnot + riittävä puskuri
- Ohjeet ja hakulinkit: <https://info.laji.fi/etusivu/laji-fi/petolinnut/>

LajiGIS: Lajin seurantakohteet: Petolinnut

- Uhanalaisten petolintujen seurantakohteet:
 - maakotka
 - merikotka
 - muuttohaukka
- Aineiston kattavuus:
 - maakotka ja muuttohaukka – koko Suomi
 - merikotka – Metsähallituksen seuranta-alue
 - Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan sekä Lapin maakunnat.
- Lajihavainto on tallennettu vain, jos pesätarkastuksessa on löytynyt poikasia. Muussa tapauksessa on tallennettu pelkkä kartoituskerta, joka Lajitietokeskuksessa näkyy nollahavaintona.
 - Ota hakuun mukaan nollahavainnot, jos käytät aineistoa.
- Päivitetään Lajitietokeskukseen kerran viikossa maanantaisin.

LajiGIS:Petolinnut

- **Riittävä puskuri tuulivoimahankkeissa**
 - Erityisesti tuulivoimahankkeissa on syytä kirjata hakemuksen perusteluihin myös hankealueen ympärillä käytetyn puskurin laajuus – Metsähallituksen seurantavastuulla olevien uhanalaisten petolintulajien pesäpaikkatietojen luovuttamiseksi edellytetään, että tuulivoimahankkeita valmistellessa otetaan huomioon 10–15 km alue hankealueen ympäriltä. Alue, joka käsittää 95% maakotkan pesimäaikaisista lennoista ulottuu noin 12km päähän pesältä.
- **Nollahavainnot mukaan**
 - LajiGIS-petolintuaineiston osalta tärkeitä ovat myös nollahavainnot, koska esim. maakotkareviiri tulkitaan aktiiviseksi myös silloin kun pesää on vain rakennettu (varsinainen pääpesä voi olla esim. kateissa). Aineistossa lajihavainto on tallennettu vain, jos pesätarkastuksessa on löytynyt poikasia. Muussa tapauksessa on tallennettu pelkkä kartoituskerta, joka Lajitietokeskuksessa näkyy nollahavaintona. ”Myös nollahavainnot” -vaihtoehto löytyy otsikon ”Yksilömäärä” alta.

LajiGIS: Lajistokartoitukset ja -seurannat merellä

- Lajihavaintotietoja Metsähallituksen ylläpitämään LajiGIS-järjestelmään tallennetuista lajiston kartoituksista ja seurannoista merellä
- Sisältää syvyys- ja pohjanlaatutietoja, jotka ovat Aluevalvontalain mukaisesti salassa pidettäviä
 - Ei jaeta ”varmuuden vuoksi”, muualle kuin merialueelle sijoittuvien hankkeiden ei kannata hakea meridataa
 - Aineiston voi sulkea pois hausta Aineistot -rajauksella tai aineistopyyntöjärjestelmässä

Kiitos!

helpdesk@laji.fi

eija-leena.laiho@helsinki.fi

Yhteenvetona: Lajitietokeskuksen rooli

– mitä kerätään ja mitä ei

- **Lajitietokeskus kokoaa ensisijaisesti yksittäisiä lajihavaintoja**
 - Havainto = tieto siitä, että tarkasteltu laji on havaittu tietyssä paikassa, tietynä ajankohtana
- **Ei systemaattista tietoa lajien esiintymispaikoista**
 - Ei esimerkiksi kokonaisten populaatioiden rajauksia tai elinalueiden kartoituksia
- **Ei tuota arvioita nykytilanteesta tai lajin esiintymisen kattavuudesta**
 - Havaintojen määrä ei suoraan kerro lajin todellisesta levinneisyydestä
- **Havaintojen kattavuus vaihtelee**
 - Datan määrä riippuu havainnoijista, eikä sitä voi tulkita suoraksi kuvaajaksi lajin runsaudesta
- **Tarkoitus: tarjota avoin alusta havaintotiedolle**
 - Tutkijoiden, viranomaisten ja kansalaisharrastajien tuottama aineisto koottuna yhteen
 - Aineistoa voi käyttää pohjana yllämainituille

